LEEUWARDER COURANT
29 september 2022, pag. 24

Het derde leven van charterschip Dy Abt fan Starum

Eén van de bekendere charterschepen uit Friesland, Dy Abt fan Starum, wordt na vijftig jaar vrachtschip en vijftig jaar chartervaart een woonschip. Vanaf 2023 ligt de klipper in de museumhaven van Leeuwarden.

TEKST MARIA DEL GROSSO

Het eerste weekend van november staat de laatste boeking in de agenda van schipper/eigenaar Kees van der Zweep uit Grou. Eerder dan verwacht. De planning was om nog een aantal jaren als charterschipper door te gaan. Toch beseften Kees en zijn vrouw Gelfke dat het steeds moeilijker wordt hun schip te verkopen. Crisis na crisis zorgt ervoor dat banken voorzichtiger zijn met financiering.

Toen zagen ze die oproep van Jeroen van Keulen en Nathalie Simmers die een authentiek woonschip zochten. Voor de duidelijkheid: dat was vóór het dramatische ongeval op 31 augustus op de Risico die op de Waddenzee voer, een tweemaster waarvan de giek brak die een twaalfjarige scholiere uit Den Haag dodelijk trof. „Dat is ferskriklik fansels'', zegt de schipper, in dit verhaal met de voornaam genoemd omdat dat aan boord ook zo gaat en iedereen hem zo kent. Zijn beslissing om te verkopen was in januari al genomen. Van Keulen en Simmers maken er een varend woonschip van dat de naam Nije Simmers krijgt.

Authentiek is zijn schip zeker, stelt Kees. „Allinnich al it roefke. Sokken binne der hast net mear.''

Dy Abt fan Starum onder zeil. EIGEN FOTO

De Vertrouwen, vastgelopen op de krib, in de periode dat de familie Ten Wolde het schip in eigendom had. FOTO PRIVÉCOLLECTIE

'OP AVONTUUR'

De stalen klipper rolt in 1917 van de werf van de gebroeders Van Zuthpen in Vreeswijk die het schip 'op avontuur' maken. Op eigen risico dus, er is geen opdrachtgever. Met ijzeren schepen is rond 1880 begonnen, staal volgt rond 1899. Feitelijk is de Vertrouwen, zoals het vrachtschip dan heet, een van de laatste stalen zeilexemplaren die wordt gefabriceerd. De motorschepen zijn in opkomst.

Antonius Smits uit Vreeswijk koopt het schip en verkoopt het in 1930 aan Gerlof ten Wolde die er tot 1972 mee vaart. Al die tijd is de Vertrouwen in gebruik als vrachtschip voor het vervoer van zand, grind, schelpen en soms graan. In 1972 is het Sietze Dijkstra uit Warns die de stap waagt van het vrachtschip een charterschip te maken onder de nieuwe naam Dy Abt fan Starum. Dat zijn de enige jaren dat het 105 jaar oude schip niet vaart. Als Dijkstra er wel mee uitvaart, is hij een van de eersten in de chartervaart.

Na 1972 is het tot en met 2022 in gebruik als charterschip. Een opvallend charterschip. Het wordt niet voor niets in 1993 schip van het jaar tijdens de Sneekweek. „Het is een stoere, stalen klipper die harten verovert'', schrijft Elisabeth Hoffs-Ten Wolde, de achterkleindochter van Gerlof ten Wolde, die op verzoek van Kees de geschiedenis te boek stelde. „De robuuste materialen, de sfeer in de knusse, kleine met hout betimmerde leefruimte. Het is niet in woorden te omschrijven'', stelt zij. Nog steeds als de klipper een haven binnenvaart gaan alle ogen de kant van Dy Abt fan Starum op en worden er foto's geschoten.

HARD BIKKELEN

Dy Abt veroverde ook het hart van Kees. Hij kocht de klipper in 2009 na een jarenlange wens om met zo'n schip te mogen zeilen. Want een zeiler is de in Sneek geboren Van der Zweep altijd geweest. Zijn ideaal van een charterschip viel echter slecht te combineren met een gezin. Dus was de schipper eerst zeilinstructeur in Sneek en De Veenhoop, runde hij met Gelfke vijf jaar zeilschool De Stipe in Balk, werkte hij op een scheepswerf in Jirnsum en kocht hij in 1993 van Herman en Jennie Zwiers de twee rondvaart- en partyboten Grou en Tanja.

Boven: Kees van der Zweep op Dy Abt fan Starum in de thuishaven Stavoren. Onder: De authentieke roef van Dy Abt fan Starum. FOTO'S MARCO KEYZER

> MOATST MEI HERT EN SIEL FOAR SA'N SKIP GEAN. MOATST DER ALLES FOAR OER HA

Omdat beide rondvaartboten in 2009 nog niet waren verkocht, voer Dy Abt fan Starum eerst uit met zetschippers. Pas toen in 2015 en 2016 de twee rondvaartboten verkocht waren, kon Kees zijn droom waar maken. „Silen is myn passy. De frijheid dysto as skipper hast. Dêr kin neat tsjin op.'' Het is ook hard bikkelen en een intensief leven, tekent hij aan. „Moatst mei hert en siel foar sa'n skip gean. Moatst der alles foar oer ha. Ik ha echt wolris tocht: sjonge, jonge, wêr bist oan begûn?''

Terwijl hij en zijn vrouw wel wat gewend waren in de 21 jaren dat ze het rondvaartbedrijf hadden. Dubbele dagen waren geen uitzondering. Om 8 uur 's ochtends beginnen, feestjes aan boord die tot in de late uurtjes doorgingen, waardoor ze soms pas om 3 uur in bed lagen en de volgende ochtend om 8 uur begon dat schema weer. Het charteren was weer anders, zo'n vier tot vijf maanden per jaar volop zeilen en amper thuis zijn.

Het besluit om het schip vaarwel te zeggen, is rationeel dan ook prima te verklaren, zegt hij. Emotioneel is het een andere zaak, want Kees kijkt met veel plezier op zijn tijd in de chartervaart terug. Hij zal de blije gezichten van zijn opvarenden missen. „Je meitsje minsken bliid. Faak komme se út de drokke Rânestêd of grutte stêden yn Dútslân. Dit is in ferazeming foar harren.'' Zo voer de schipper onlangs met Duitse gescheiden ouders en hun kinderen. Eén van de moeders had de hele reis een glimlach van oor tot oor. „Dêr dochst it foar.''

DAGTOCHTEN

De klipper kan voor dagtochten 40 gasten ontvangen. Blijft de groep slapen dan is er plek voor 26 personen. Schoolreisjes, bedrijfsuitjes en familiefeestjes zijn de hoofdredenen om op Dy Abt te stappen. De eigenaar weet dat dat bij hem altijd veilig gebeurde. Onder zijn eigenaarschap is het hele schip nagekeken. Er kwam een nieuwe stalen mast, nieuwe verstaging, de motor ging eruit en werd gereviseerd, er kwam een nieuwe koppeling, nieuwe vloerbedekking en een horecafornuis.

De nieuwe eigenaren gaan van twee vierpersoonkamers één grote tweepersoonskamer maken en schaffen dekkleden aan om hun toekomstige woning nog authentieker te laten lijken. Maar eerst houden Kees en Gelfke in oktober twee afscheidsweekenden. Eén voor vrienden en kennissen en één voor beide families.

Volgend jaar wordt hij 65. Het stel ziet hun toekomst opgewekt tegemoet. Kees wil nog wel eens mee in de binnenvaart of op fietsvaarvakantieschepen naar België, Duitsland en Frankrijk. Met kinderen en kleinkinderen kunnen ze het water op in hun eigen plezierjacht, de Friendship Geraldine.